

SENIORNETT NORGE

Postboks 1002, SENTRUM

0104 Oslo

Utdannings-og forskningsdepartementet
postmottak@ufd.dep.no

Journalnr 200500144

Seniornett Norges svar på "Høring – Strategi for digitale læringsressurser og voksnes læring".

Vi takker for anledningen til å uttale oss om utkastet til nevnte strategier. Seniornett Norge arbeider for at seniorer (55+) skal delta aktivt i det stadig viktigere IKT-samfunnet. Seniorer er ikke spesielt nevnt blant strategiutkastets interessenter, men vi har flere ganger fått bekreftet at denne store del av befolkningen er med i målgruppen for så vel eNorge som Program for digital kompetanse.

Hovedmålet med den foreslåtte strategi er å bidra til et velfungerende marked for digitale læringsressurser. Seniormarkedet er meget stort, mer enn 25% av befolkningen, men flertallet av disse er ennå ikke IKT-brukere. Det er en stor nasjonal oppgave å få de fleste seniorer til å bli IKT-brukere, for å forhindre at hundretusener vil forbli ekskludert fra IKT-samfunnet i flere ti-år fremover.

Vi tror at digitale læringsressurser vil være et svært viktig virkemiddel for å løse denne oppgaven, i første omgang som element i den nødvendige kompetanseheving. Digital læring vil også være et middel for å bistå brukerne av stadig flere offentlig nettbaserte tjenester, og for å åpne adgangen til det samlede univers av informasjon og læring som etter hvert ligger til avbenyttelse.

Vårt hørings svar er videre delt i tre avsnitt:

- Seniorers forhold til IKT, og behovet for læring
- Kommentarer til de foreslåtte strategier
- Forslag til strategi og tiltak overfor seniormarkedet

Seniorers forhold til IKT, og behovet for læring

Det er ca 1.2 mill nordmenn over 55, av disse er 800 000 ikke med på nettet
Det er 830 000 i aldersgruppen 55-74, av disse er 500 000 ikke med på nettet.
De fleste i denne gruppen av "yngre seniorer" skal leve i ennå 10, 20, 30 år.
Det ville være meget alvorlig om disse 500 000 skulle forbli utenfor IKT-samfunnet i flere ti-år.

Offentlig og privat sektor må sammen gjøre noe for å sikre at denne store gruppen blir inkludert.
Det er sterke økonomiske argumenter for satsing fra så vel offentlig som privat sektor.

Det forutsetter informasjon, motivasjon, opplæring, og tilgang til IKT-ressurser.

Funksjonell mestring for seniorer må utvilsomt tilegnes ved betydelig innslag av tradisjonell læring, med menneskelig instruktør og hjelper over de første terskler. Dette er et hovedmål for våre lokale Seniornett-klubber, som vi planlegger å etablere over hele landet. Deretter har (mange av) seniorenne både mer tid og tålmodighet til å lære atskillig på egen hånd. CD med eksempler og øvelser vil kunne drive senioren oppover læringskurven, i et ønsket tempo. En viktig terskel er det på egen hånd å kunne komme seg på Internett og foreta enkle søk, f. eks nettavis. Videre er veien åpen for nettbasert læring. Selvtesting bør antakelig være endel av opplegget.

Med de store tall som skal søkes overtalt til å bli nettbukere er det åpenbart et interessant marked her. Det er viktig at grunnkursene legger opp til videre bruk av digitale læremidler, og at disse demonstreres både for IKT og andre fag. Disse læremidler må også virke både informerende og motiverende overfor målgruppen. (Av de 500 000 som ikke er på nettet har 300 000 uttalt at de er ikke interessert.)

Når senioren er kommet på et brukbart mestringsnivå er det viktig å lede videre til strukturell forståelse og strategisk kompetanse. Vi tror at digital læring i vid forstand, på svært mange områder, vil bli en viktig anvendelse for mange seniorer. Mange "fagfolk" vil ønske å ta en titt innen sitt gamle fagfelt; mange vil lære mer om kultur, historie, politikk, samfunn, økonomi, språk, reisemål, musikk, underholdning, spill etc etc etc. Igjen, senioren har mer tid til å dykke dypere i det store tilbud som ligger og venter på nettet enn familiens yngre og travle medlemmer.

Et viktig læringsområde er BRUK av forskjellige informasjonssystemer. Dette gjelder kanskje i særlig grad de mange offentlige nettbaserte tjenester som befolkningen etter hvert får tilbud om. Generelt vil en del eldre trenge litt mer hjelp og veiledning ved bruk av slike systemer, iallfall de noen hundre tusen som ikke vil ha det nødvendige utstyr hjemme for hyppig bruk. Hvis man kun bruker en offentlig tilgjengelig terminal en eller to ganger i måneden er det et opplagt behov for et hjelpende og tolerant brukergrensesnitt.

Kommentarer til de foreslåtte strategier

De fleste foreslåtte tiltak vil være positive også for seniorgruppen. Vi har ikke fortatt noen prioritering mellom tiltakene, men knytter kommentarer til dem som synes relevante for vår målgruppe.

Tiltak 1.

Seniornett er også opptatt av forhold i arbeidslivet, flertallet mellom 55-64 er fortsatt der, men mange av disse mangler fortsatt IKT-kompetanse. Vi vil også peke på at svært mange seniorer representerer en kunnskapskilde, som utvilsomt kunne bidra med synspunkter og innhold i forhold til læring i arbeidslivet.

Tiltak 2.

Samarbeid om for eksempel standarder og innhold vil være viktig for alle som er interessert i gjenbruk.

Tiltak 3 – Brukerstimulering.

Det er spesielt viktig for seniorgruppen. Som nevnt er det nødvendig med sterk motivasjon for flertallet av ikke-brukerne, og eksempler på vellykkede anvendelser vil kanskje være avgjørende for mange.

Slike anvendelser vil for det meste være av interesse for alle voksne.

Tiltak 4.

Vi støtter tiltak som skaper økt forståelse for digital kompetanse i vid forstand. Det er denne forståelse som vil lede også eldre inn i en bred utnyttelse av IKT-samfunnets mange tilbud.

Universell utforming vil være viktig for en betydelig del av målgruppen.

Tiltak 5 – 7.

Vi støtter alle standardiseringstiltak som bidrar til større mulighet for gjenbruk. Seniorers innholdsinteresse vil spenne over hele spektret.

Tiltak 8.

Seniornett planlegger i løpet av decenniet å etablere 600 lokale Seniornettklubber over hele landet, minst en i hver kommune. Over en femårsperiode regner vi med å tilføre læring til ti-tusenvise av seniorer. Dette vil være et av landets største nettverk for kompetansespredning.

Tiltak 9.

Et eksempel hvor utvikling kan støttes uten konkurransevridning er det nevnte behov for læring i forbindelse med bruk av offentlige nettbaserte tjenester, eksempelvis i sosial- og helsesektoren.

Lærings- og hjelpefunksjoner bør integreres i selve systemløsningen og brukergrensesnittet. Seniorer (og mange andre) vil trenge slik bistand fra systemet, særlig de brukere som sjeldent benytter IKT og slike systemer.

Tiltak 10.

Portalen bør også være åpen for allmennheten.

Tiltak 11.

Det virker helt urimelig og ulogisk at digitale læringsressurser skal være pålagt avgifter som bremser utviklingen i forhold til tradisjonelle ressurser.

Tiltak 12.

Som nevnt støtter vi alle tiltak som fremmer gjenbruk.

Tiltak 13.

Seniorer vil også ønske å benytte kilder over hele spektret, og de bør følgelig inngå i løsninger for felles identifikasjon og tilgang. En velfungerende "Min side" vil være svært viktig for mange eldre, som vil være blant de viktigste brukergruppene.

Tiltak 14.

Seniornett ønsker å delta i en slik sektorspesifikk samarbeidsarena.

Forslag til strategi og tiltak overfor seniormarkedet

Primært foreslår vi at seniormarkedet erkjennes å være et stort og viktig marked, med uløste oppgaver innen masseopplæring av flere hundre tusen seniorer. Det vil koste det offentlige store summer over flere ti-år hvis denne gruppen skal forbli utenfor IKT-samfunnet. Seniornett Norge er så vidt vites den eneste organisasjon som arbeider for å løse dette nasjonale problem.

Vi foreslår at seniorer eksplisitt inngår i strategiens målgruppe.

En betydelig andel av seniormarkedet er fullt betalingsdyktige, og med riktig motivasjon og gode tilbud vil en utvilsomt mobilisere et stort marked for digitale læringsressurser. Som viktige tiltak for å få prosessen i gang foreslås følgende konkrete tiltak:

Tiltak S.1.

Støtt videreutvikling av kursmateriell for grunnleggende IKT-ferdighet, med en kombinasjon av tradisjonelle og digitale læringsressurser, og med betydelig vekt på mulighetene for videre digital læring og selvstudium. Disse mulighetene må omfatte så vel de grunnleggende IKT-fag, som rikholdige eksempler fra digital læring på mange andre fagområder. Dette materiell vil kunne brukes både overfor de 500 00 ikke-IKTbrukere, så vel som de vel 300 000 brukere som allerede er på nettet, men som antakelig i liten grad er kjent med eller benytter digital læring.

Tiltak S.2.

Støtt utvikling av og sett krav til integrerte lærings- og hjelpesfunksjoner i systemer for offentlige nettbaserte tjenester.

Vi vil gjenta at seniorenene trenger atskillig støtte for å komme i gang, samtidig som vi minner om at seniorer på nett representerer et stort ressurspotensial, også i forbindelse med evaluering av og innhold for digital læring.

Thomas Røgeberg
Daglig leder
Seniornett Norge
tel 22 42 96 26
kontor@seniornett.no

Nils Høeg
tel 91 80 61 60
nils.hoeg@hydro.com
Seniornett Norges kontaktperson